

Lichocka, Hanna

Dyskusja nad syntezą najnowszych dziejów nauk farmaceutycznych w Polsce

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 25/2, 435-436

1980

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kraju w świetle naukowego czasopiśmiennictwa przyrodniczego: „Pamiętnik Fizjograficzny” i „Kosmos”; 4) Poznanie Polski pod względem przyrodniczym w latach 1772—1795 (W. Werner); 5) Tradycje ochrony przyrody w Polsce (temat sesji naukowej w 1980 r.).

Pozostaje nadal problemem otwartym w jakim zakresie rozszerzać ilość prac pomocniczych: biografii, monografii ośrodków, czasopism i innych zagadnień szczegółowych oraz w jakim stopniu zaangażować się w opracowanie syntetyczne, integrujące dzieje szeregu nauk biologicznych i o Ziemi poprzez ich zaangażowanie się w dzieje poznania terytorium Polski.

J. Bb.
(Warszawa)

DYSKUSJA NAD SYNTEZĄ NAJNOWSZYCH DZIEJÓW NAUK FARMACEUTYCZNYCH W POLSCE

Jednym z zadań podejmowanych przez Zespół Historii Farmacji, działający przy Instytucie Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN, jest syntetyczne opracowanie najnowszych dziejów nauk farmaceutycznych w Polsce. Do pracy nad monografią zostali zaproszeni wybitni specjaliści i twórcy współczesnej polskiej farmacji. O zespole autorskim i koncepcji opracowania pisano już na łamach „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” (R. 24:1979 nr 4 s. 860).

Kolejne, dyskusyjne zebranie autorów odbyło się w Pałacu Staszica w Warszawie dn. 29 X 1979 r. pod przewodnictwem redaktora naukowego monografii — prof. Zofii Jerzmanowskiej. Posiedzenie to poświęcone było omówieniu pracy prof. Leszka Krówczyńskiego pt. *Nauczanie farmacji 1945—1978*. Praca stanowi rozdział monografii. Jako tekst o charakterze modelowym — napisany z uwzględnieniem ustalonych na poprzednich zebraniach wymagań co do treści, objętości, a także formy poszczególnych rozdziałów — stał się przedmiotem dyskusji nad problemami warsztatowymi i metodologicznymi.

Podkreślając wysoką wartość historyczną i poprawność podziału merytorycznego referatu, dyskutanci zgłosili szereg uwag dotyczących spraw formalnych. Doc. Witold W. Głowacki zaproponował ujednoczenie cytowania piśmiennictwa wg. zasad przyjętych dla prac humanistycznych. Zauważył także, że autor pominął zagadnienie farmacji stosowanej, która w ostatnich latach znikła jako przedmiot nauczania na niektórych wydziałach farmaceutycznych.

O konieczności podkreślenia faktu, że powojenny program studiów wprowadził prace magisterskie oraz, że obecnie istnieje nowy kierunek uwzględniający ochronę środowiska mówiła prof. Halina Strzelecka. Prof. Z. Jerzmanowska natomiast podała informacje uzupełniające z ośrodka łódzkiego.

Opracowując rozwój programu studiów farmaceutycznych, prof. Krówczyński oparł się przede wszystkim na materiałach z ośrodka krakowskiego. Zdaniem niektórych dyskutantów (prof. W. Rusieckiego, prof. M. Nikonorowa, doc. W. W. Głowackiego, doc. H. Ludwickiego) należało by szerzej uwzględnić również i inne ośrodki, pokazać działalność Komisji Nauk Farmaceutycznych i Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Godne podkreślenia są wysiłki, które doprowadziły do takiego programu, jaki jest obecnie.

Prof. Maksym Nikonorow proponował, aby w rozważaniach nad drogami, które doprowadziły do obecnego programu studiów farmaceutycznych wymienić nie tylko nazwiska osób, które wniosły w to dzieło wkład pozytywny, ale i tych, które przyczyniły się doubożenia programu. Taki sposób przedstawienia problemu byłby bardziej wielostronny. Wnioski autora powinny dotyczyć m.in. kierunku zachodzących zmian w treściach nauczania.

W dalszym ciągu dyskusji, w której głos zabierali: doc. W. W. Głowacki, prof. Z. Jerzmanowska, dr T. Kikta, dr B. Kuźnicka, prof. L. Krówczyński, prof. W. Rusiecki, doc. J. Tyfczyńska poruszono sprawę wzoru biogramów, które powinny dotyczyć jedynie osób najbardziej zasłużonych, not bibliograficznych, wprowadzania przypisów itd. Wypowiedź dr B. Kuźnickiej dotyczyła struktury pracy, która omawia warunki rozwoju nauki i wpływ systemu edukacji na rozwój nauk farmaceutycznych. Praca jest oparta na źródłach i ma obszerną dokumentację. Było by jednak celowe wprowadzenie szerszych jeszcze wniosków autora. Praca prof. Krów-

czyńskiego pokazała także, że tego typu opracowania powinny mieć przypisy, jakkolwiek początkowe zalecenia Komitetu Redakcyjnego były tej opinii przeciwne. Jako dodatkowe źródło można by wykorzystać również ustne relacje, które stanowią ogólnie uznawane materiały do historii najnowszej.

Zebrań, które miało na celu ocenę pracy napisanej przez prof. Krówczyńskiego, stało się równocześnie forum dla dyskusji na temat ważkich problemów metodologicznych o charakterze ogólnym, co stanowi jego dodatkową wartość.

Halina Lichocka
(Warszawa)

Z KRAJU

MIĘDZYNARODOWE KOŁOKWIUM W KRAKOWIE

Aula Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego gościła przez trzy dni uczonych z 15 krajów Europy, Ameryki Północnej i Azji, którzy zebrali się w dniach 22—24 października 1979 r. na kolokwium: *Uniwersytety i inne ośrodki naukowe na obszarze wpływów państw Osi 1938—1945*. Patronat nad tą międzynarodową imprezą objął Przewodniczący Rady Państwa PRL — prof. dr Henryk Jabłoński. Natomiast organizatorami jej byli: Komisja Historii II Wojny Światowej Komitetu Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie oraz Instytut Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Wybór terminu i miejsca obrad nie był dziełem przypadku. Właśnie tu, w murach krakowskiej *Almae Matris*, 6 listopada nastąpił wypadek bez precedensu: stu kilkudziesięciu profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Górniczej — zgromadzonych w dobrej wierze na „wykładzie” o stosunku III Rzeszy i narodowego socjalizmu do nauki i szkolnictwa wyższego — zostało podstępnie aresztowanych i wywiezionych do obozów koncentracyjnych. Gehenna krakowskich uczonych ukazała w dobitny sposób oblicze hitleryzmu, stając się szokiem, a zarazem ostrzeżeniem dla międzynarodowej społeczności. 40 rocznicę owej „Sonderaktion Krakau” uczczono kwiatami, chwilą ciszy i serdecznym wspomnieniem. Najlepszą jednak formą upamiętnienia tamtych dni była inicjatywa zwołania międzynarodowego spotkania historyków; próba pogłębionej refleksji nad dziejami nauki w latach 1938—1945.

Przedmiotem obrad były losy instytucji naukowych i pracowników naukowych na terenie państw Osi Berlin-Rzym-Tokio oraz na obszarze krajów satelickich i okupowanych.

Punkt wyjścia do rozważań stanowiło wystąpienie Kazimierza Żygulskiego *Funkcje uniwersytetów w kulturze pierwszej połowy XX wieku*. Autorzy referatów i dyskutanci skoncentrowali się na trzech podstawowych dla podjętej problematyki zagadnieniach.

Pierwsze z nich — to dzieje uniwersytetów prześladowanych, ze szczególnym uwzględnieniem uczelni polskich (referaty Stanisława Urbańczyka, Czesława Łuczaka i Józefa Buszki), francuskich (Jacques Mievre), norweskich (Magne Skodvin), czeskich (Karel Litsch), holenderskich (Eduard Groeneveld), jugosłowiańskich (Djordje Stanković) oraz uniwersytetów chińskich pod okupacją japońską (Winston Hsieh — USA).

Odrebny nurt obrad dotyczył różnych aspektów ruchu oporu uczonych przeciwko polityce naukowej na obszarze wpływów państw Osi. W referatach historyków polskich przedstawiono tajne nauczanie i konspiracyjne życie naukowe w okupowanej Polsce (Aleksander Gieysztor) oraz działalność uczonych polskich na emigracji, a także w obozach jenieckich i koncentracyjnych (Jan Hulewicz). A. Zalesskij (ZSRR) omówił udział kadr naukowych i studentów Białorusi w walce przeciwko okupantowi. Badacze z NRD (Dieter Lange, Wolfgang Schlicker, Ursula Adam) pisali o niemieckich uczonych w antyfaszystowskim ruchu na emigracji. Korespondował z tym referat Heinza Hürtena (RFN) o działalności niemieckich uczonych w krajach demokratycznych Zachodu i referat Engelberta Brody (Austria) o uczonych — wychodźcach z Austrii w latach 1938—1945. Znaczenie imigracji europejskich intelektualistów